

GERULIS PRANAS

Pedagogas, kalbininkas, poliglotas **Pranas Gerulis** gimė 1888 10 04/16 Paryžėje (Kupiškio r.). Rašyti ir skaityti pramoko namie. 1907 m. už nelegalią veiklą kalintas Ukmergėje. 1909–1910 m. mokėsi Panevėžio mokytojų seminarijoje, iš kurios už nelegalią veiklą buvo išvartas. Išvykęs į užsienį gyveno Vokietijoje ir Anglijoje, kur lankė vakarinę mokyklą. 1914 m. grįžo į Lietuvą. 1916–1919 m. buvo Raguvos dviklasės mokyklos mokytojas ir vedėjas. 1920 m. Kaune lankė vidurinių mokyklų mokytojų kursus. Nuo 1920 m. dirbo Ramygalos vidurinės mokyklos mokytoju, dėstė vokiečių ir lotynų kalbas bei dailę. 1924 m. vasarą lankė Oksfordo universiteto anglų kalbos kursus. Mokykloje buvo vertintas kaip rūpestingas ir sąžiningas pedagogas, keletą kalbų mokantis, gerai filosofiją ir ypač teosofiją išmanantis šviesuolis (vadintas „Vakarų Europos žmogumi“), tačiau paaiškėjęs, kad formaliai neturi reikiamo išsilavinimo, Mokytojų cenzo tikrinimo komisijos nurodymu nuo 1927 m. atleistas iš darbo. Tais pačiais metais išvyko į Kauną. Buvo priimtas laisvuju klausytoju į Lietuvos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto Filologijos skyrių, kur tobulino anglų kalbos žinias, vertėsi privačiomis pamokomis. Artimai draugavo su Vydūnu, dirbo su profesoriumi Juozu Balčikoniu „Lietuvių kalbos žodyno“ redakcijoje. Priklausė masonams. Gimtosiose Palėvenės apylinkėse užrašė tūkstančius retų ir įdomių žodžių. Jo surinkta 10 000 žodžių kolekcija saugoma Lietuvos kalbos instituto Žodynų redakcijoje. 1940 m. sugrįžo į tėviškę, kur gyveno atsiskyrėlio gyvenimą. Buvo asketas, vegetaras, garsėjo kaip bitininkas. Visur buvo tituluojamas profesoriumi, nors niekada jam šis vardas nebuvo suteiktas. Iš Ciuricho, Berlyno, Londono universitetų gaudavo įvairiausių mokslinių veikalų, žodynų, kurių siuntos būdavo adresuojamos „Didžiai Gerbiamam Profesoriumi Pranui Geruliui“. Tos siuntos ypač erzino KGB. Senatvėje buvo apgyvendintas prieglaudoje, bet iš ten pabėgo ir glaudėsi pas pažįstamą gydytoją Kaune. Mirė 1972 02 06 Kaune. Palaidotas Kauno Romainių kapinėse.